

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

B. P. L.

Cím:

A FELVIDÉK MESTEREI AZ ŐSZI TÁRLATON

Forrás:

Budapesti Újság 1934. 9

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely:

Műcsarnok

Idő:

1934

Személy:

Helyszám:

A felvidéki magyarság visszakerülésének történelmi napjaiban rendezte meg a *Képzőművészeti Társulat* az Őszi tárlat keretén belül a Felvidék művészeinek kiállítását. Csánky Dénes főigazgató hatásos közreműködésével a *Műcsarnok* három legszebb termében vannak föl azok az elhalt nagymesterek, akiknek bölcsője a *Felvidéken* ringott, akik első művészi benyomásait ezen az ezeréves magyar földön szerezték és akik sokrétű tevékenységük közben nem egy örökemlékü alkotásban örökítették meg szülőföldjük romantikus szépségeit és embertípusait.

A kiállítás hatásos és nagy demonstrációja a felvidéki magyar kultúra régi tradíciójának és ez országrész művészformáló erejének. A régi magyar építészek, szobrászok és szárnyasoltárok művészei mellett az újabb kor mestereinek is nagyrésze a Felvidékről indult el, hogy hirdesse a magyar alkotó fantázia erejét és szépségét. A természeti szépségekben bővelkedő Felvidék nevelte művészettörténetünknek legkiválóbb tájfestőit. Innét sarjadt ki id. *Markó Károly*, *Schallhas Károly*, *Libay Károly*, *Telepy Károly*, *Molnár József*, *Ligeti Antal*, *Keleti Gusztáv*, *Gundelfinger Gyula*, *Katona Nándor*, *K. Spányi Béla*, *Mihalik Dániel*, *Nádler Róbert*, *Hollósy Simon* és a magyar tájképfestészet két legnagyobb alakjának, *Mednyánszky*

Lászlónak és *Szinyei-Merse Pálnak* örök értékű művészete. A figurális kompozíciók nagymesterei közül is nem egy a Felvidék szülötte. Minden idők legnagyobb magyar érzésű festője, *Munkácsy Mihály* is innen indult el a világhir felé. Mellette *Madarász Viktor*, *Greguss Imre*, *Skutezky Döme*, *Pállik Béla*, *Roskovics Ignác*, *Zemplényi Tivadar*, *Kukán Géza*, *Karlovszky Bertalan* és még sokan mások tanuskodnak szülőföldjük művésztnevelő hagyományairól. A felvidéki születésű festők mellett a kiállítás rendezője, *Csánky Dénes* szerepelteti azokat a művészeket is, akiknek képzeletét meghihlette a Felvidék szépséget árasztó földje.

A retrospektív anyag legérdekesebb képe *Munkácsy „Krisztus Pilátus előtt”* című nagyszabású kompozíciója, mely egy évvel előbb készült, mint az amerikai *Wanemeker*-család tulajdonában lévő világhírű *Munkácsy*-kép. Ezen a művészettörténeti érdekességen kívül érdemes megjegyezni, hogy e nagyszerű alkotást első ízben állítják ki Budapesten *Wertheimer Adolf* tulajdonos jóvoltából. De az ünnepi termekben szereplő művészeknek mindegyikétől találunk ritkán látott értékes alkotásokat. A nyugodt rendezést és az anyag összeválogatásának nagy izlést kívánó munkáját *Csánky Dénes* főigazgató végezte.

A felvidéki művészek mellett a további

termek falait az őszi tárlat népes kiállítói díszítették föl. Zavarba jön a kritikuskus, hogy kinek a nevét, vagy kinek a munkáját említse elsősorban. Rang és kor szerint véve először *Edvi Illés* Aladár két pompás olajképét, *Dolányi Beniczur* Ida izzó színekből álló esendéleteit, *Barkász Lajos* érett tájképeit, *Háry Gyula* fantasztikus városképeit, *Garay Ákos* anekdotikus vázlatait, *Juszkó Béla* pogány világot fölelevenítő vásznát, *Kárpáthy Jenő* napsugaras tengerképeit, *Kéző Kovács László* friss esendéleteit, *Merész Gyula* csillogó havas táját, *Péchyiné Rónay* Kynga selymesen lágy tájképét, *Rónay Kázmér* mesészerű erdőbelsejét, *Szlányi Lajos* besztercebányai városképeit, vagy *Zombory-Moldován Béla* karakteres arcképeit kell dicsőreleg megemlíteni. A fiatalabb és a legfiatalabb generáció is megérdemli az elismerést. Ifjú *Czene Béla* és *János* formát hangsúlyozó kompozíciói, *Dióssy Antal* könnyed vízfestményei, *Eléss István*, *Hende Vince*, *Tóth B. László* és *Lám Ilus* sokatigéző munkái, *Istókovits Kálmán* dekoratív képei, *Gussich Jenő* vizellált felfogású portréja, *Huber István* egyszerűségegre törekvő női képmása, *Kövesdy Géza* és *Krisnyák Károly* sikokban látó táj- és alakfelfogása és a két festőművésznő, *H. Lovass Piroska* és *R. Barabás Gizella*

nívós munkái, *Prohászka József* erőteljes színekkel festett menyecskeje, *Sárkány Lóránt* romantikus tája biztosítéka annak, hogy a tartózkodóbb művészeti fölfogás a kiváló elődök után is meg fogja találni a maga hűségese képviselőit.

A gazdag festészeti anyag mellett elenyésző a szobormű, melyek közül zárt és dekoratív formafölfogásával tűnik ki a nagytehetségű *Martinelli Jenő* Madonnája. Megszólalásig hű *Bory Jenő* portréja, nemes egyszerűség jellemzi *Cser Károly* leányáról készített szobrát, sokatigéző *Matzon Frigyes* reliefje, fölemelő hangulatu ízbeigi *Villám Rózsa* Magyar jövő című allegorikus műve, jól összefogott *Dabóczi Mihály* mellszobra és értékes alkotás *Hiesz Géza* Szent István szoborterve.

Külön termet szenteltek a négy évvel ezelőtt elhalt *Hikisch Rezső* építésztanárnak. Alkotásaiban szerencsésen egyesül a művészettörténeti mult szeretete a modern törekvések forma fölfogásával. A folyosón *Münnich Aladár* legújabb művének, a *Vörösmarty-téri* bérpalotának, *Lechner Jenő* nagysikerű eucharisztikus világkongresszusi díszoltárának és *Urbányi Vilmos* oltárterveinek fényképeit láthatjuk.

A Felvidék művészeinek kiállítása és az őszi tárlat érdekes és élvezetes művészeti eseménye lesz az őszi szezonnak.

(B. P. L.)